

Agrégation de lettres modernes. Version latine. 2013-2014. C. Baroin

CONCOURS BLANC.

SÉNÈQUE

Le sage et le tyran.

Sénèque raconte ici deux anecdotes sur Canus Iulius, dont la sérénité n'a pas été altérée par la cruauté de l'empereur Caligula.

Canus Iulius, uir in primis magnus, cuius admirationi ne hoc quidem obstat quod nostro saeculo natus est, cum Gaius¹ diu altercatus, postquam abeunti Phalaris ille dixit : « Ne forte inepta spe tibi blandiaris, duci te iussi. – Gratias, inquit, ago, optime princeps. » Quid senserit dubito ; multa enim mihi occurrunt. Contumeliosus esse uoluit et ostendere quanta crudelitas esset, in qua mors beneficium erat ? An exprobauit illi cotidianam dementiam ? Agebant enim gratias et quorum liberi occisi et quorum bona ablata erant. An tamquam libertatem libenter accepit ? Quicquid est, magno animo respondit. Dicet aliquis : potuit post hoc iubere illum Gaius uiuere. Non timuit hoc Canus : nota erat Gaii in talibus imperiis fides. Credisne illum decem medios usque ad supplicium dies sine ulla sollicitudine exegisse ? Verisimile non est quae uir ille dixerit, quae fecerit, quam in tranquillo fuerit. Ludebat latrunculis. Cum centurio, agmen periturorum trahens, illum quoque excitari iuberet, uocatus numerauit calculos et sodali suo : « Vide, inquit, ne post mortem meam mentiaris te uicisse. » Tum, annuens centurioni : « Testis, inquit, eris uno² me antecedere. » Lusisse tu Canum illa tabula putas ? Illusit. Tristes erant amici, talem amissuri uirum : « Quid maesti, inquit, estis ? Vos quaeritis an immortales animae sint ; ego iam sciam. » Nec desiit ueritatem in ipso fine scrutari et ex morte sua quaestionem habere.

¹ « Gaius » : l'empereur Caligula.

² Ici, sous entendre « calculo ».